

I ved en masse, og I kan en masse. Det er et vigtigt budskab til pædagoger i en tid, hvor professionens faglighed ikke kommer til sin ret, vurderer sociolog Esther Nørregård-Nielsen, der netop har afdækket de gode erfaringer fra Projekt Ressourcepædagoger.

Af Eva Frydensberg Holm / foto: iStockphoto

PÆDAGOGER KAN MERE,

Vi har brug for en støttepædagog. Sådan har svaret ofte lydt, når en pædagog i en daginstitution stod med et barn, hun ikke vidste, hvad hun skulle stille op med. En pædagog udefra er derpå blevet hidkaldt for at støtte det pågældende barn over en periode.

Men hvad ville der ske, hvis man i stedet rustede en pædagog i institutionen til at kunne observere og vejlede sine kolleger, når de stødte ind i konflikter? Det var det spørgsmål, en flok forskere for nogle år siden stillede sig selv, og som dannede udgangspunkt for Projekt Ressourcepædagoger.

"Tanken var, at der er mere idé i at skabe viden og erfaringer, der bliver i institutionen

frem for altid at tilkalde en person udefra, der forsvinder, når 'problemet' er løst," fortæller sociolog Esther Nørregård-Nielsen, der er cand.scient.soc, ph.d. og partner i Rådgivende Sociologer.

Hun har netop fra Projekt Ressourcepædagoger afdækket erfaringer, der gik ud på, at en række institutioner kunne få uddannet en pædagog, en såkaldt ressourcepædagog, der kunne fungere som rådgiver for de andre kolleger i forhold til udsatte børn. Indtil videre er to hold ressourcepædagoger i perioden 2007-2009 blevet uddannet i henholdsvis Herning og København. Esther Nørregård-Nielsen fortæller videre:

"Ud over at få skabt noget viden, der kun-

ne blive i institutionen, mente man også, at det måtte være muligt at anskue de såkaldt udsatte børn som andet end problemer – simpelthen ved at give pædagogerne tid og kompetencer til at kaste et andet blik på konfliktsituationerne. Målet var også at give de faglige diskussioner et løft – ikke bare de faglige diskussioner om udsatte børn, men de pædagogiske diskussioner generelt."

Ifølge Esther Nørregård-Nielsen viser evalueringerne tydeligt, at projektet på mange måder er lykkedes. Uddannelsen har rustet pædagogerne til at vejlede i konflikter med udsatte børn – og i en del institutioner har det også bidraget til at løfte den pædagogiske diskussion. Men måske endnu vigtigere er

END DE TROR

projektet et eksempel på, at pædagoger har en stor viden og faglighed, der i mange institutioner ikke kommer optimalt i spil, fortæller Esther Nørregård-Nielsen.

ET SKRÆMMENDE PROJEKT

"Jeg har kaldt Ressourcepædagoger for et skræmmende projekt, fordi det i al sin enkelthed gik ud på at sige til folk: 'I kan en masse, I ved en masse, hvordan kan I bruge det mere systematisk?' Og det viste sig at have en skræmmende stor effekt."

Hun forklarer, at uddannelsen groft sagt handlede om at aktivere den viden, deltagerne allerede besad, og de teknikker, de allerede kendte og brugte. Det viste sig, at en af de helt

store udfordringer var, at denne viden nu skulle bringes i spil i forhold til ens egne kolleger.

"For mange af deltagerne føltes det grænseoverskridende at skulle observere og rådgive en kollega. Nogle sagde, at deres kolleger også syntes, det var en svær situation. Det ved jeg ikke, om kollegerne reelt gjorde – eller om det bare var noget, de nye ressourcypædagoger følte. Men det viser i hvert fald noget om en kultur, hvor man ikke er vant til, at man siger: 'Det her ved jeg, fordi jeg læst den eller den bog eller været på det og det kursus – eller simpelthen, fordi jeg ser det med mine faglige briller,'" fortæller Esther Nørregård-Nielsen.

Evalueringen af projektet viste, at de fleste deltagere efter endt uddannelsesforløb syn-

”Jeg har kaldt Ressourcepædagoger for et skræmmende projekt, fordi det i al sin enkelthed gik ud på at sige til folk: I kan en masse, I ved en masse, hvordan kan I bruge det mere systematisk?”

Esther Nørregård-Nielsen

tes, de var blevet i stand til at fungere som rådgivere, selvom det tog tid at vænne kollegerne til, at de som ressourcepadagoger stod til rådighed som sparringspartnere. Mange fortalte, at titlen som 'ressourcepadagog' gjorde det nemmere for dem.

Hvor godt projektet blev integreret i institutionen som helhed varierede og hang stærkt sammen med lederens evne til at forankre indsatsen og skabe rum for pædagogiske diskussioner. Men mange pædagoger og ledere udtrykte, at ressourcepadagogernes arbejde havde været til gavn for hele personalet, der var blevet hjulpet til at se ressourcer frem for at fokusere på problemer.

"Fælles for de institutioner, der lykkedes godt med implementeringen, var, at de brugte projektet til at skabe en fælles viden og forståelse – og prioriterede det tidsmæssigt.

Ét sted bestemte man, at ressourcepadagogen skulle kortlægge kollegernes kompetencer for dermed at udnytte dem bedst muligt. Andre steder brugte man personale-møderne til at diskutere cases og de observationer, ressourcepadagogen havde gjort," fortæller Esther Nørregård-Nielsen

Deltagerne lagde desuden vægt på, at muligheden for at danne netværk med pædagoger fra andre institutioner havde haft stor betydning.

FAGLIGHED ER REFLEKSION

Esther Nørregård-Nielsen har forsket i pædagoger som profession i flere år og skrev for nogle år siden sin ph.d.-afhandling 'Pædagoger i skyggen – en analyse af pædagoger som profession'. Selvom hun var overrasket over, hvor stor en effekt uddannelsesforløbet havde, kommer det ikke bag på hende, at pædagogerne lider under manglende tro på egen faglig kunnen.

"Der har længe været sået tvivl om, hvorvidt pædagogernes faglighed er høj nok. Det har skabt usikkerhed. Jo mere tryk man føler sig, jo mindre tror man på sig selv. Og sammen med nedskæringer og misforstået

PROJEKT RESSOURCEPÆDAGOGER

Projekt Ressourcepadagoger er et samarbejde mellem Menighedernes Daginstitutioner, Udviklingsforum, Rådgivende Sociologer og det daværende Velfærdsministerium. Pilotprojektet har fundet sted i København og Herning, hvor man i en række institutioner har uddannet en pædagog til at kaste et andet blik på konfliktsituationerne og fungere som rådgiver over for kolleger i forhold til udsatte børn. Målet med Projekt Ressourcepadagoger var at anskue de udsatte børn som andet end problemer og løfte diskussionerne ikke bare om udsatte børn, men den pædagogiske diskussion generelt.

ESTHER NØRREGÅRD-NIELSEN

Cand.scient.soc., ph.d. og partner i Rådgivende Sociologer ApS. og har udgivet, redigeret samt været medforfatter til en række bøger og antologier. Senest har hun været medredaktør på bogen "Spørgesmaer i virkeligheden", der vandt en særpris ved forlaget Samfundslitteratur. Hun sidder i redaktionen på Dansk Sociologi og i bestyrelsen for Dansk Selskab for Surveyforskning.

ligemageri – blandt andet pædagoger og pædagogmedhjælperer imellem – har det gjort, at pædagogerne har haft svært ved at træde i karakter som professionelle på det pædagogiske område," siger hun og fortsætter:

"Professionaliseringen ligger, som jeg ser det, ikke så meget i indholdet, men i forplig-

telsen til at reflektere over, hvad man kan som gruppe. Hvad er det, vi skal kunne? Hvad er det for en særlig faglighed, vi har? Hvad ville samfundet miste, hvis de ikke havde pædagoger? Der er ikke noget entydigt svar – og svaret rykker sig hele tiden, men det er vigtigt løbende at diskutere og definere professionen og professionens opgave – og dermed være i stand til at melde klart ud: 'Det her er os, det her er ikke os. Det her kan vi, det her kan vi ikke.' Det tror jeg, pædagogerne af flere grunde har haft svært ved."

Manglende netværk, tid og ledelse er, ifølge Esther Nørregård-Nielsen, nogle af barriererne for pædagogernes faglige udfoldelse. Og Projekt Ressourcepadagoger er et eksempel på, at det er muligt at aktivere en masse ubrugt faglighed, hvis man sætter ind her. Men hun mener samtidig, at det stikker dybere end som så:

"Jeg mener også, at man bør se på pædagogernes uddannelse. Hvis man efter næsten fire års uddannelse ikke mener, man kan noget særligt, så er der noget galt. Spørgsmålet er, om den faglige litteratur, man bliver præsenteret for på seminarierne, har et stærkt nok twist til at skabe en faglig identitet? Man kunne måske også se på, hvem det er, der underviser på seminarierne. Kender de faget godt nok?," spørger Esther Nørregård-Nielsen og peger til sidst på et element i Projekt Ressourcepadagoger, der kom meget bag på hende:

"Noget af det, stort alle deltagere efterlyste og beskrev som en barriere for at kunne agere i forhold til blandt andet de udsatte børn, var kendskab til, hvordan samarbejdet med kommunen fungerer: 'Hvad sker der, hvis man indberetter et barn? Hvad gør de i kommunen? Hvad skal der til for at få psykologtimer?' Manglende viden om den slags stod ifølge de fleste af pædagogerne i vejen for at kunne vejlede kollegerne. Det overraskede mig, at det fyldte så meget, men det siger måske noget om, at mange institutioner føler sig som en ø – uden forbindelse til andre institutioner og kommunen." |